

POSTANOWIENIE

Dnia 13 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.
o wydanie pisemnej interpretacji przepisów prawnych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 13 grudnia 2018 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 6 kwietnia 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 września 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wydania E. Sp. z o.o. z siedzibą w R. wydania interpretacji na podstawie art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej w przedmiocie, czy do obliczenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, płatnik zobowiązany jest i był wliczać wartość noclegów udostępnianych nieodpłatnie pracownikom oraz czy po stronie płatnika powstała nadpłata w związku z wliczaniem wartości tych noclegów do składek.

W wyniku odwołania wnioskodawcy Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z 25 lutego 2016 r., sygn. akt V U [...], zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązał organ rentowy do wydania pisemnej interpretacji w sprawie wniosku odwołującej się Spółki w kwestii wliczenia do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wartości noclegu pracowników finansowanych przez

pracodawcę (pkt 1), oddalając odwołanie w pozostałej części (pkt 2), znosząc wzajemnie koszty procesu między stronami (pkt 3).

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 6 kwietnia 2017 r., sygn. akt III AUa [...], oddalił apelację organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego w P. z 25 lutego 2016 r.

Wyrok Sądu Apelacyjnego organ rentowy zaskarżył w całości. Zarzucono naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest: 1) art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 2168 ze zm.) w związku z art. 83d ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.) oraz art. 10a ust. 4 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie sprowadzające się do uznania, że organ rentowy działając w ramach tych norm prawnych jest zobowiązany do zakwalifikowania danego świadczenia (w sprawie noclegów) do właściwego źródła uzyskiwania przychodów w rozumieniu ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1509) w celu ustalenia, że noclegi finansowane przez pracodawcę w okolicznościach niniejszej sprawy stanowią bądź nie stanowią przychodu ze stosunku pracy, 2) art. 18 ust. 1 w związku z art. 4 ust. 2 pkt 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez ich niezastosowanie i uznanie, że w ramach instytucji wydawania pisemnych interpretacji organ rentowy jest zobowiązany do interpretacji przepisów podatkowych, gdyż ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych - przez wyżej wymienione przepisy w zakresie ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne - każdorazowo odwołuje się do przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, nie zawiera własnej definicji przychodu.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadnił występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a mianowicie, czy Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest legitymowany w trybie art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej do wypowiedzania się co do samodzielnego zakwalifikowania tego, czy dana należność, wypłata pieniężna lub świadczenie jest przychodem ze stosunku pracy w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Skarżący argumentował, że art. 10 ust. 1, art. 10a ust. 4 ustawy o

swobodzie działalności gospodarczej oraz art. 83d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wprost precyzują, w jakim zakresie Zakład zobowiązany jest do wydania pisemnej interpretacji - jedynie w zakresie obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym, zasad obliczania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz podstawy wymiaru tych składek. Podkreślił jednocześnie, że art. 83d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie jest przepisem szczególnym w stosunku do art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz że przepisy te, w odniesieniu do wniosku o pisemną interpretację, powinny być odczytywane łącznie. Zdaniem skarżącego, dyspozycja art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej stanowi podstawę prawną wydania interpretacji oraz określa tryb ich wydawania i przesłanki, jakie muszą być spełnione, aby Zakład mógł taką interpretację wydać, z kolei art. 83d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych doprecyzowuje jedynie zakres przedmiotowy skutecznych wniosków o wydanie pisemnych interpretacji. W ocenie skarżącego, przedmiot indywidualnych interpretacji ujęty w art. 83d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej został ujęty wyczerpująco i należy go traktować ściśle, a nie rozszerzająco. Wyklucza to tym samym ustalenie, że dyspozycja art. 83d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej obejmuje także interpretację w przedmiocie zakwalifikowania danego świadczenia jako przychodu w świetle przepisów o podatku dochodowym, gdyż z tej kwalifikacji bezpośrednio nie wynika obowiązek świadczenia składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne w rozumieniu powyższych przepisów. Skarżący podkreślił, że interpretacje przepisów prawa podatkowego, a mające wpływ na wydanie pisemnej interpretacji przez Zakład w zakresie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne zarezerwowane są jedynie dla organów podatkowych. W ocenie skarżącego, istotne jest podkreślenie, że podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne jest przychód w rozumieniu przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, a ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych nie zawiera własnej definicji

przychodu. Z tego wynika, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie kształtuje pojęcia przychodów i nie ma możliwości ingerencji w jego definicję. W przypadku wątpliwości wnioskodawcy w tym zakresie jest on uprawniony do wystąpienia o wydanie pisemnej interpretacji do organów podatkowych. W ocenie skarżącego, brak jest podstawy prawnej do wydania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych pisemnej interpretacji przepisów na gruncie art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej w przedmiocie kwalifikacji świadczenia jako przychodu. Skarżący wskazał, że Sąd Najwyższy dotychczas nie zajmował się tą kwestią.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zasądzenie od odwołującej się na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadnił występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. W celu oceny tego stanowiska, istotne jest przypomnienie, że twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, gdy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578 oraz powołane tam orzeczenia, czy postanowienie Sądu Najwyższego z 14 maja 2015 r., III PK 3/15, LEX nr 1747849).

Skarżący sformułował następujący problem prawny - czy Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest legitymowany w trybie art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej do wypowiedzania się co do samodzielnego

zakwalifikowania tego, czy dana należność, wypłata pieniężna lub świadczenie jest przychodem ze stosunku pracy w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Skarżący jednocześnie wskazał, że Sąd Najwyższy dotychczas nie zajmował się tym problemem.

Tak sformułowany problem prawny, przy uwzględnieniu okoliczności faktycznych tej sprawy (skarga kasacyjna w sprawie z wniosku o wydanie interpretacji w kwestii wliczania do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wartości noclegów pracowników finansowanych przez pracodawcę), był przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego.

W wyroku z 12 marca 2015 r., II UK 79/14 (LEX nr 1665733) Sąd Najwyższy wskazał, że art. 83d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych doprecyzowuje zwrot użyty w art. 10 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej „zakres i sposób zastosowania przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę daniny publicznej oraz składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne”, wyjaśniając, że chodzi w tym przypadku o interpretację wszystkich przepisów, z których wynika obowiązek opłacania przez płatnika składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz ich wysokość. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu tego wyroku podkreślił, że w prawie ubezpieczeń powstanie tytułu ubezpieczenia społecznego, a także określenie wysokości składek na to ubezpieczenie regulowane jest przepisami ustawy o systemie ubezpieczeń, które mają charakter norm odwołujących się do pojęć prawnych usytuowanych w innych gałęziach prawa, o ile nie zwierają ich samodzielnej definicji. W konsekwencji wykładnia i stosowanie prawa ubezpieczeń społecznych musi odbywać się w kontekście norm należących do innych gałęzi prawa. W praktyce oznacza to, że rozstrzyganie o istnieniu stosunku ubezpieczenia społecznego i wysokości należnych z tego tytułu składek nie jest możliwe bez sięgania do pojęć i definicji ustawowych funkcjonujących w systemie prawa. W takim przypadku przepisy z innych gałęzi prawa, jeśli uzupełniają i rozwijają przepisy prawa ubezpieczeń, stają się częścią norm prawa ubezpieczeń społecznych.

W wyroku z 12 marca 2015 r., II UK 136/14 (LEX nr 1666019) Sąd

Najwyższy podkreślił z kolei, że instytucja interpretacji przewidziana w art. 10 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej dotyczy wszystkich przepisów kształtujących obowiązki płatników w zakresie świadczenia przez nich danin publicznych i składek na ubezpieczenia społeczne lub ubezpieczenie zdrowotne, a zatem przepisów dotyczących ich ustalania, obliczania i uiszczania (opłacania). Celem interpretacji tych przepisów ma być nie tylko ustalenie, obliczanie i opłacanie składek należnych, ale również unikanie nadpłaty składek i konieczności przeprowadzania dalszych czynności, o których stanowi, między innymi, art. 24 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy jednoznacznie stwierdził, że pogląd, jakoby Zakład nie posiadał uprawnień do wypowiedzania się, co do zakwalifikowania danego przychodu, jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne jest nietrafny. Wyjaśnił, że ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych, chociaż w zakresie ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne odsyła do pojęcia przychodu w rozumieniu przepisów podatkowych, to kompetencję do wydania pisemnej interpretacji w przedmiocie obowiązku opłacania składek w określonej wysokości, w tym wstępnego rozstrzygnięcia, co do zakwalifikowania danego przychodu jako podstawy ich wymiaru, ma Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Z powyższych wypowiedzi Sądu Najwyższego wynika, że odesłanie w przepisach ubezpieczeń społecznych do przychodu ze stosunku pracy w rozumieniu przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (zob. art. 4 pkt 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych) nie stanowi o braku podstawy prawnej do wydania przez Zakład interpretacji przepisów w zakresie wliczania do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wartości noclegu pracowników finansowanego przez pracodawcę.

Uwzględniając przytoczone wyżej wypowiedzi Sądu Najwyższego oraz treść wniosku o wydanie interpretacji, który jest przedmiotem oceny w tej sprawie, problem prawny sformułowany przez skarżącego nie jest problemem nowym, dotychczas nierozstrzygniętym w orzecznictwie.

Skarżący jednocześnie nie wskazał, aby w zakresie sformułowanego przez niego zagadnienia występowała rozbieżność w orzecznictwie albo aby wystąpiły

okoliczności uzasadniające zmianę stanowiska przyjętego dotychczas w orzecznictwie. Tym samym skarżący nie wskazał okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.